

איראן מגבירה את חימוש חיזבאללה נגד ישראל

ז'ק נריה
ינואר 2011

טיילים חדשים מאיימים על העורף בישראל

בינואר 2010 דיווחו שירותי הביון האמריקניים על העברתם של 26 טילי M-6002 מתוצרת סוריה לארגון חיזבאללה בלבנון. טילים אלה, בעלי טווח של 250 ק"מ, מיועדים לחיזוק יכולתו של הארגון להכות בעורף הישראלי אם וכאשר יפרצו פעולות איבה. לדיווח זה אין אישור, אך הוא עולה בקנה אחד עם מאמציהם האחרים של סוריה, איראן וחיזבאללה להתכונן לסבב חדש של פעולות איבה עם ישראל.

סוד גלוי הוא כי הגבול בין סוריה ללבנון פתוח לרווחה כדי להבטיח אספקת חומרי לחימה לחיזבאללה. פריסתו של צבא לבנון לאורך 359 הקילומטרים של הגבול עם סוריה דלילה, ואין ביכולתו לחסום את תנועותיהם של לוחמי חיזבאללה או של אנשי משמרות המהפכה האיראנים. כל תכנית לחסימת הגבול חייבת לקחת בחשבון את נוכחותם של הארגונים הפלסטיניים הכפופים לסוריה, כגון "החזית העממית לשחרור פלשתיין - המפקדה הכללית" ו"אינתיפאדת הפתח".¹

הרשת הלוגיסטית של ארגון חיזבאללה

באביב 2010 זכו שירותי הביון המערביים להצצה נדירה לרשת הלוגיסטית שנבנתה על ידי סוריה, איראן וחיזבאללה להעברת נשק מאיראן לארגון חיזבאללה בלבנון. רשת זו נבנתה בעקבות רצח המפקד הצבאי של חיזבאללה, עימאד מורנייה, ומטרתה העיקרית לאבטח את הפעילות החשאית של חיזבאללה ולדאוג לביטחונם של לוחמיה ומפקדיה.

שלושה גופים לוגיסטיים עוסקים בהעברת נשק.² תחת ידיהם עברו לפחות 40,000 רקטות מכל הגדלים, ששולחת איראן לחיזבאללה במטרה לחדש את מצבורי הנשק שאבדו במלחמת לבנון השנייה ולספק לחיזבאללה את היכולות להכות עמוק בתוך שטחה של ישראל - יכולות שעולות בהרבה על אלה שהיו לארגון בשנת 2006. בכיר בפנטגון גילה, כי לחיזבאללה 50,000 רקטות וטיילים, בכללם 40-50 טילים מסוג פתח-110 ו-10 טילי קרקע-קרקע מסוג סקאד-סי.³

על פי מברק של מחלקת המדינה של ארה"ב מ-25 בפברואר 2010, שפורסם בוויקייליקס, "ממשלת ישראל מודאגת מכך שסוריה מתכוונת להעביר בקרוב מאד טילי סקאד-די לחיזבאללה בלבנון. אנחנו שותפים לדאגה זו. העברת נשק כזה תהווה הסלמה מהותית במצב נזיל העלול לאיים על יציבות האזור". דיפלומטים אמריקנים קיבלו הוראה "להתריע" בפני ממשלת סוריה "על הסלמה חמורה כזו", ולהזהיר כי "תמיכה מבצעית בחיזבאללה היא טעות אסטרטגית המהווה פגיעה באינטרסים הלאומיים ארוכי הטווח של סוריה".⁴

זאת ועוד, כ-10,000 לוחמי חיזבאללה צוידו בנשק אישי, בטילים לטווח בינוני וארוך ובנשק תלול מסלול ושטוח מסלול. לפי עיתון הארץ, סיפקה איראן לחיזבאללה מל"טים ואולי אפילו מטוס תקיפה. משמרות המהפכה האיראנים זוהו כמי שאחראים לאימון צוותי החיזבאללה בהפעלת מערכות נשק אלה.⁵

יחידה 108, שמשרדיה בדמשק, היא הגוף המרכזי בשרשרת הארגונית העוסקת בהעברת נשק והיא הייתה מעורבת בהעברת טילי M-6002. תפקידה של יחידה זו הוא להעביר את הנשק המגיע מאיראן ומבסיסים

לוגיסטיים בסוריה לבסיסים לוגיסטיים לאורך גבול סוריה-לבנון ובסמוך לו. מחסנים "סדירים" ממוקמים בדמשק, בדומא שבקרבת דמשק וליד אדרא, הסמוכה לשדה התעופה הבינלאומי. מחסני "מילואים" ממוקמים באזור חלב, חומס ועיר החוף טרטוס.

הגוף השני בשרשרת הלוגיסטית הוא יחידה 112, שתפקידה לפזר את חומרי הלחימה בין יחידות חיזבאללה בבקעא ובמקומות אחרים. ההעברות נעשות בשיירות של משאיות, המחליפות לעתים קרובות את לוחיות הרישוי שלהן.

לבסוף, יש גם שתי יחידות משנה של יחידה 100, שתפקידן להעביר לוחמי חיזבאללה ויועצים איראניים בין סוריה, איראן ולבנון. זו היחידה המשגרת לאיראן צוותים של חיזבאללה לאימונים בהפעלת מערכות הטילים.

יש להדגיש כי כיום שולטים האיראנים בחיזבאללה הרבה יותר מאשר אי פעם בעבר. הגנרל האיראני חסן מאהדווי, מפקד הכוח הלבנוני במשמרות המהפכה, יושב בביירות יחד עם קצינים ומומחים איראניים.

משמרות המהפכה האיראנים מפתחים נתיבים חדשים להברחת נשק

ב-3 בנובמבר 2009 עצר חיל הים הישראלי את ספינת המשא MV Francop שהובילה נשק איראני המיועד לחיזבאללה. הספינה הייתה בדרכה לנמל הסורי לטקיה. נתפסו קרוב ל-500 טונות נשק שהיו מוסתרים ב-36 מכולות. היו שם 2,800 רקטות קצרות טווח מ"מ ו-122 מ"מ וגם פגזי תותחים 106 מ"מ ללא רתע, רימונים ותחמושת.⁶ כאשר הבינו האיראנים ששירותי המודיעין של המערב ושל ישראל ממקדים את מאמצי האיסוף שלהם בלבנון, בסוריה ובאיראן, הם החלו לפתח נתיבי הברחה חלופיים, נתיב ההברחה בסודן נחשף והותקף במרס 2009.

במרס 2010 נעצרו באיטליה חמישה אזרחים איטלקים ושני אזרחי איראן באשמת הברחת נשק. החוקרים גילו שהרשת פעלה מאז 2007 ועסקה ברכישת חומרי לחימה באירופה והעברתם לאיראן דרך אנגליה, שוויץ ורומניה.⁷ אלבניה שימשה בסיס העברה לנשק שנרכש עבור חיזבאללה באוקראינה.⁸ גם בתאילנד נתפס משלוח של חומרי לחימה שנשלח מצפון קוריאה לחיזבאללה, לאחר שתקלה טכנית אילצה את המטוס לנחות נחיתה חירום בבנגקוק.⁹

נתיב נשק אפריקני נחשף באוקטובר 2010, כאשר שלטונות ניגריה תפסו בנמל לאגוס 13 מכולות שהגיעו מאיראן ובהן רקטות 107 מ"מ, פצצות, רימונים, רובים, מכונות ירייה ותחמושת שהוסוו כחומרי בנייה.¹⁰ שלטונות ניגריה החליטו לנקוט בפעולה בעידוד אמריקני. זאת ועוד, החלטה 1929 של מועצת הביטחון של האו"ם מתירה למדינה לתפוס ספינות החשודות בהעברת נשק לשם בדיקת מטענן.

כתוצאה מחשיפת הספינה, אולץ הפקיד האיראני עלי אכבר טבאטבאי, האחראי על המחלקה האפריקנית בכוח אלקודס של משמרות המהפכה והאחראי הישיר לשיגור הספינה, לברוח ולבקש מקלט בשגרירות איראן באבוג'ה, בירת ניגריה. מן השגרירות הוא עשה דרכו ישירות למטוסו הפרטי של שר החוץ האיראני, מנהוצ'ר מותאקי, שביקר אז בניגריה, ונמלט לאיראן. עם זאת עוזרו של טבאטבאי, עזים אגה ג'אני, נעצר על ידי שלטונות ניגריה.¹¹

תפקידה של הפזורה הלבנונית-שיעית

שירותי המודיעין של איראן, הפועלים במסגרת משמרות המהפכה, הקימו תאים רבים באפריקה. רוב התאים האלה נסמכים על מהגרים שיעים מלבנון החיים באפריקה. פעילות זו מתבצעת במסגרת החטיבה האפריקנית של כוח אלקודס במשמרות המהפכה, בראשותו של הגנרל קאסם סולימאני. על פי השבועון הלבנוני אלשראע, עימאד מורנייה הוא שהגה את הקמת תאי התמיכה בקהילות של לבנונים שיעים מחוץ ללבנון. לבנונים שגויסו למאמצי המודיעין של איראן הוזמנו לבקר באיראן להדרכה בתחום המודיעין. עם שובם הם שימשו גרעין לגיוס אנשים נוספים ובסיס לפעילות המודיעין האיראני בארצותיהם.¹²

הוכחה למעורבות כזו של אזרחי לבנון נמצאה ביוני 2010 כאשר האינטרפול עצר בפרגוואי אזרח לבנוני והאשים אותו במימון חיזבאללה.¹³ באותו חודש נעצרו שני לבנונים באוהיו, ארה"ב, והואשמו בסיוע לחיזבאללה.¹⁴ אין ספק כי הקהילה הלבנונית-שיעית מחוץ ללבנון היא קרקע נוחה לגיוס מודיעין איראני. היכרותם עם הסביבה בה הם החיים, יכולתם לנוע בקלות, שליטתם בשפת המקום ויכולתם לקבל תמיכה מן הפקידות המקומית באמצעות שוחד או קשרי מסחר, כל אלה נותנים לאיראן יתרון משמעותי. ואולם, לאור ההקשחה בסנקציות נגד איראן ופעילות המנע של שירותי המודיעין המערביים בראשות ארה"ב, נשמעו הסתייגויות באשר לציות עיוור לאיראן. כמו כן, היעדים האסטרטגיים של איראן לאו דווקא עולים בקנה אחד עם האינטרסים הצרים של הפזורה הלבנונית-שיעית, הממוקדת בעיקר בחיפוש אחר מנעמי החיים ובצבירת הון.¹⁵

ההכנות הקדחתניות של חיזבאללה לחידוש העימות

בעקבות מלחמת לבנון השנייה ארגן חיזבאללה מחדש את מערכת השליטה והבקרה של הארגון. בסיוע יחידות ההנדסה של משמרות המהפכה האיראנים נחפרו בדרום לבנון מנהרות המסתירות את הלוחמים מעינם הפקוחה של מל"טים ישראלים המפטרלים באזור.

מרכזי שליטה של חיזבאללה מצוידים גם במערכת תקשורת עצמאית, נפרדת מן המערכת המכסה את כל לבנון. מברק של מחלקת המדינה של ארה"ב מיום 16 באפריל 2008, שפורסם ב*וויקייליקס*, "מגלה הקמת רשת שלמה של סיבים אופטיים על ידי חיזבאללה בכל לבנון". שר התקשורת של לבנון, מרוואן חמדי, אמר כי הקרן האיראנית לשיקום לבנון היא מקור המימון של הרשת.¹⁶

כמו בעבר, ממשיך ארגון חיזבאללה להסתיר חומרי לחימה במסגדים, בבתי ספר, בתחנות כיבוי אש וכד'.¹⁷

על פי המודיעין הישראלי לפחות מאה כפרים לבנוניים הפכו לבסיסי צבא לכל דבר.¹⁸

כל זה מצביע על הכנות קדחתניות של איראן, לא רק בציפייה לחידוש העימות הצבאי בין חיזבאללה לבין ישראל, אלא גם בציפייה לאפשרות שחיזבאללה יפעל להשתלטות על ממשלת לבנון, אם יחליט לעשות זאת.

1. Sanaa Aljaq, «Smuggling of Weapons and Fighters Continues in Front of the World and the Common Borders Are Open to the Syrians,» *Asharq Alawsat* (London), November 11, 2008.
2. Georges Malbrunot, "Dans le secret des caches d'armes du Hizbullah," *Le Figaro-International*, October 26, 2010.
3. Iran-Hizbullah Relationship Tracker 2010, Iran Tracker, November 16, 2010, www. Irantracker.org.
4. <http://213.251.145.96/cable/2010/02/10STATE17307.html>.
5. Iran Tracker.
6. "Israeli Navy Captures Ship Carrying Weapons on Its Way to Hizbullah in Lebanon," Intelligence and Terrorism Information Center, November 5, 2009, http://www.terrorism-info.org.il/malam_multimedia/English/eng_n/html/iran_e035.htm.
7. "Italy Arrests Iran Arms Smugglers," *AlJazeera.net*, March 3, 2010.
8. Iran Tracker.
9. Ibid.
10. Alex Fishman, "The Iranian Octopus," *Yediot Ahronot*, October 31, 2010.
11. Hassan Zabaraa, "Iranian Intelligence in Africa Threatens the Life and the Interests of the Lebanese," www.alshiraa.com/details.php?id=6569.
12. Ibid.
13. Iran Tracker.
14. Ibid.
15. Hassan Zabaraa.
16. <http://cablesearch.org/cable/view.php?id=08BEIRUT523&hl=Iran+Syria>.
17. Sanaa Aljaq. See also "Hizbullah Tunnels Under Border," *Jerusalem Post*, July 13, 2010.
18. *Ha'aretz*, July 8, 2010.